

Een bisschoppelijke dakrenovatie

Onlangs is het dak van het Bisschoppelijk Paleis te 's-Hertogenbosch gerenoveerd. Het dak van het monument diende zowel bouwfysisch als esthetisch in de oude luister te worden hersteld. Jan Adriaans, directeur van het verantwoordelijke Dakdekkers- en Leidekkersbedrijf Adriaans uit Haps, licht het project toe.

Het Bisdom van Den Bosch stamt uit 1561. Het huidige Bisschoppelijke Paleis is een gebouwencomplex dat bestaat uit een kantoor, een kapel en de privéruimten van de bisschop. Al deze gebouwen hebben verschillende dakvlakken die bedekt zijn met dezelfde dakpan. In overleg met het Bisdom en Monumentenzorg is ervoor gekozen een dakpan toe te passen die dezelfde uitstraling biedt als de oorspronkelijk gekozen dakpan. Omdat het pand in het hart van het centrum van Den Bosch staat, was de logistiek en de steigeropbouw een extra moeilijkheid aan het project.

Uitstraling behouden

Adriaans vertelt dat bij de vorige renovatie een partij mindere kwaliteit dakpannen was toegepast; een blauwe keramische dakpan van een Duitse fabrikant die inmiddels niet meer bestaat. In relatief korte tijd trad craquelé op de dakpannen op en was een groot aantal dakpannen kapot gevoren. Hierdoor was de onderliggende constructie aangetast: als gevolg van het beschadigde pannendeck was de toegepaste mandragende folie dichtgeslibd met vuil. Op verschillende plaatsen in het pand was inmiddels lekkage ontstaan. Daarom is besloten de volledige dakopbouw tot op het beschot te slopen en een volledig nieuwe dakbedekking toe te passen.

Er zijn dan ook nieuwe tengels aangebracht (20mm) en een waterdichte, damopen folie op de tengels aangebracht (de Spintex 300 van Monier). Hiermee was de waterdichtende functie van het dak weer hersteld. De keuze van de toe te passen dakpan vergde de nodige overleg tussen de verschillende partijen.

“Een andere dakpan betekent in veel gevallen een andere maatvoering,” aldus Adriaans. “Dat betekent dus o.a. dat er ter plaatse van de nok en de kilgoot halve pannen moeten worden toegepast. Het dakvlak krijgt daardoor een andere uitstraling. Men wilde echter de vertrouwde uitstraling van

het pand behouden en daarom een keramische dakpan terugkrijgen die zowel in de kleurstelling als in de maatvoering vergelijkbaar was met de oorspronkelijk toegepaste pan. Deze werd uiteindelijk gevonden in het Koramic dakpannenassortiment van Wienerberger, namelijk de Pottenberg Oude Holle (OH) blauw gesmoord.”

Logistiek

Technisch was dit project niet uitzonderlijk, maar logistiek des te meer. Omdat het een monument betreft dat bovendien in het centrum van de stad staat, diende de planning en logistiek vooraf goed te zijn geregeld.

“Het Bisdom grenst aan een drukke doorgaande straat waar niet zomaar steigers of kranen konden worden opgesteld, of materialen konden worden gelost,” vertelt Adriaans. “Hiervoor moesten we vooraf vergunningen aanvragen. Tussen aanvraag en verlening van een vergunning zitten meestal een paar dagen, wat niet altijd even goed te combineren valt met de bouwpraktijk. Het gebeurde bijvoorbeeld wel eens dat we op vrijdagmiddag bericht kregen dat maandagochtend materialen zouden worden geleverd. Het was dan niet meer mogelijk tijdig een vergunning te regelen en in die gevallen moest er worden geïmproviseerd.”

“Het werk is in zes fasen uitgevoerd, zodat de steigers telkens op een andere plek moesten worden opgebouwd,” aldus Adriaans. “In de doorgaande straat was dit een lastige klus omdat de steiger van onderen zeer smal diende te worden uitgevoerd om op het trottoir te passen en het verkeer zo min mogelijk te hinderen. Op de Parade, het plein aan de voorkant van het paleis, worden regelmatig festiviteiten georganiseerd. Zo ook tijdens de werkzaamheden. Wij dienden er dan voor te zorgen dat alle materiaal en materieel buiten het bereik van het publiek zou blijven.”

Veiligheidshaken

In het werk zijn in totaal 82 nieuwe veiligheidshaken aangebracht, zodat het dak ook na verwijdering van de steigers veilig is te betreden voor onderhoud of reparaties. Adriaans: “Er is uitgebreid gediscussieerd over het type veiligheidshaak en de plaats waar deze diende te worden bevestigd. Om op een goede manier gebruik te kunnen maken van de veiligheidshaken, moeten ze met een onderlinge afstand van maximaal 2,3m worden aangebracht. Op deze manier kan men zich van de ene naar de andere haak aankoppelen. Maar de haken doorbreken wel het aanzicht van het dak, vandaar dat opdrachtgevers dikwijls terughoudend zijn in de toepassing van dit systeem.” Uiteindelijk is gekozen voor een zwarte veiligheidshaak, waar in het model ruimte is gehouden tussen de haak en de dakpan. Wanneer dit niet het geval is, bestaat namelijk de kans dat de pan wordt beschadigd zodra er gewicht op de veiligheids-haak wordt uitgeoefend.

Afgelopen najaar werd het gerenoveerde dak van het Bisdom opgeleverd. Met de afronding van de renovatie van het Bisschoppelijk Paleis te Den Bosch is een markant monument in ere hersteld. ■

Dakrenovatie Bisschoppelijk paleis te Den Bosch

Opdrachtgever: Bisdom van 's-Hertogenbosch te Den Bosch

Hoofdaannemer:

Van Dinther Bouwbedrijf te Schaik

Dakdekker: Dakdekker- en Leidekkersbedrijf Adriaans te Haps.

Leverancier dakpannen:

Wienerberger bv te Zaltbommel

Leverancier onderdakfolie:

Monier te Montfoort